

จดหมายเหตุว่าด้วย โรคติดต่อร้ายแรง

ไข้มาลาเรีย ตอนที่ ๒ กำจัดยุง กำจัดไข้มาลาเรีย

ไข้มาลาเรียมีการติดต่อแพร่เชื้อโดยมียุงก้นปล่องเป็นพาหะนำโรค การควบคุมไข้มาลาเรียไม่ให้มีการแพร่ขยายออกไป จึงจำเป็นต้องตัดวงจรชีวิตยุงก้นปล่องให้ได้มากที่สุด ด้วยการพ่นเคมี ดี.ดี.ที.

แม้ว่าการพ่น ดี.ดี.ที. จะช่วยกำจัดยุงก้นปล่องซึ่งเป็นพาหะนำโรคไข้มาลาเรียได้ แต่ประชาชนบางส่วนยังไม่มั่นใจว่าการพ่น ดี.ดี.ที. จะช่วยลดการแพร่ระบาดของไข้มาลาเรียได้ และเกรงว่าจะส่งผลข้างเคียงต่อร่างกายและอาคารบ้านเรือน หน่วยมาลาเรียที่ ๕ สุราษฎร์ธานี ศูนย์มาลาเรียเขต ๔ สงขลา จึงออกใบประกาศประชาสัมพันธ์ไปยังพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้มาลาเรีย การปฏิบัติงานของทางราชการ และขอให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ในการพ่นเคมี ดี.ดี.ที. โดยมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้เจ้าของอยู่เฝ้าบ้าน ในวันเวลาที่เจ้าหน้าที่มาพ่น ดี.ดี.ที. เดินทางมาถึง
๒. เก็บสิ่งของมากองไว้กลางห้อง
๓. ปิดอาหารและน้ำดื่มอย่าให้โดนละออง ดี.ดี.ที. ถูกต้อง
๔. นำเด็ก คนแก่ และสัตว์เลี้ยง ออกไปจากบ้านชั่วคราว
๕. นำพนักงานพ่น ดี.ดี.ที. เข้าทำการพ่นให้ทั่วบ้าน
๖. อย่าเช็ดถูล้างคราบ ดี.ดี.ที. ออก

สำหรับหน่วยมาลาเรียที่ ๑ ตาก ศูนย์มาลาเรียเขต ๑ พระพุทธบาท มีบทความออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด จังหวัดตาก ครั้งที่ ๖๕/๓/๒๕๒๔ ประจำวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๒๔ ในรายการมาเลเรียเพื่อประชาชน ได้มีการอ่านบทความเกี่ยวกับไข้มาลาเรีย เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และมีการนำบทกลอนที่เขียนถึงไข้มาลาเรียอ่านออกอากาศ โดยมีใจความสำคัญว่า หากประชาชนและทางราชการร่วมมือกันทำงานอย่างจริงจัง ไข้มาลาเรียก็จะหมดไปจากประเทศไทย ดังบทกลอนต่อไปนี้

" เอาควินินในปามาต้มกลั่น
แล้วก็หมั่นเติมน้ำครบสามหน
กินแล้วแก้ไข้ป่าประสาจน
ยามขัดสนแก้ได้สบายใจ

พอสงครามจบลงตรงครั้งสอง
ตำราของปู่ - ย่าพาเลือนหาย
ถ้าฆ่ายุงฆ่าเชื้อให้มันตาย
พ่นดีดีทีเข้าไว้หายแพร่พันธุ์

ยาบำบัดกำจัดเชื้อเมื่อเป็นไข้
ไพรมาควิน ควินินกิน เชื้อไข่หาย
คลอโรควิน แพนซิต้า ฆ่าเชื้อตาย
เชื้อไข่หายร่างกายเป็นสุขเอง

แต่ปัญหน่าเชื้อเชื้อดื้อยา
ชาวประชาคือดีดีที่มีมากหลาย
เจ้าหน้าที่คือการทำงานมีมากมาย
มาตรการด้านสุดท้ายทำลายอย่างไร

กิจกรรมล้าหน้าเลี้ยงปลาน้อย
นำไปปล่อยห้วยหาญธารน้ำใส
ให้มันกินลูกน้ำตามป่าไกล
อีกทั้งใช้สมุนไพรฆ่าลูกยุง

ทำให้แน่สักด้านมาตรการไหน
ถ้าสิ่งใดทำไม่มันมันจะยุง
ศึกษาเชื้อหรือว่าศึกษายุง
ถ้าใครมุ่งทางไหนวิจัยมา

ถ้าวันนั้นเรา่วมกันหมั่นกำจัด
มือสัมผัสทั้งสองฝ่ายให้แน่นหนา
มือหนึ่งเรามือที่สองของประชา
เชื้อไข่ปากก็จะสิ้นจากถิ่นไทย "

อ้างอิง : หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ สงขลา เอกสารชุด ศูนย์มาลาเรียเขต ๔ สงขลา
รายละเอียดสามารถมาศึกษาเพิ่มเติมได้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ สงขลา

ประกาศ

ด้วยหน่วยมาลาเรียที่ ๕ สุราษฎร์ธานี ซึ่งมีเขตปฏิบัติงานรวม ๒ จังหวัด คือสุราษฎร์ธานี และชุมพร จะได้พื้นเคมี ดี.ดี.ที. ตามบ้านเรือนของท่าน อีกวาระหนึ่ง เป็นการฟ่นรอบ ๒ ของปี ๒๕๑๘ ประมาณกลางเดือน สิงหาคม ๒๕๑๘ เป็นต้นไป จนกว่าจะเสร็จสิ้นฤดูฟ่น ประมาณเดือน กันยายน ๒๕๑๘

การฟ่น ดี.ดี.ที. นี้ ได้กระทำมาหลายปีแล้ว ขณะนี้หยุดฟ่นไปได้มากกว่าครึ่ง ส่วนที่เหลือจะฟ่นต่อไปอีกประมาณ ๒-๓ ปีเท่านั้น ก็คาดว่าจะสามารถตัดวงจรชีวิตของไข้มมาลาเรียให้ขาดลงไปได้ โดยสิ้นเชิง จึงขอวิงวอนต่อท่านประชาชนทั้งหลาย ได้โปรดอย่าถือว่าทางราชการได้ก่อความรำคาญให้ท่าน ที่จะต้องขนย้ายเข้าของออก หรือทำให้บ้านไม่สวยงาม ในเมื่อได้รับการฟ่น ดี.ดี.ที. แต่เป็นความจำเป็นโดยแท้ ที่จะกำจัดไข้มมาลาเรีย หรือไข้จับสั่น อันเป็นโรคที่ไต่บั้นทอนชีวิต สุขอนามัย และเศรษฐกิจของประชาชนมาช้านานนับพันปี

หน่วยมาลาเรียที่ ๕ สุราษฎร์ธานี ใคร่ขอทราบเรียนท่านว่า การฟ่น ดี.ดี.ที. จะไม่ทำให้เกิดอาการปวดศีรษะหรือเป็นไข้แต่อย่างใด กลับจะทำให้ผู้เป็นไข้นั้นๆ ไม่เป็นแหล่งแพร่เชื้อให้ไปติดต่อกับผู้อื่น ที่อยู่ในละแวกบ้านนั้นไปด้วย ทั้งนี้เพราะ ดี.ดี.ที. จะทำลายตัวพาหะคือยุงก้นปล่อง ทำให้ไม่สามารถนำเชื้อไข้จากผู้ป่วยไปสู่คนก็ได้ อีกประการหนึ่ง การฟ่น ดี.ดี.ที. ก็ไม่ทำให้หลังคจากมูเร็วขึ้นแต่อย่างใด กลับจะรักษาหลังคากจากให้อยู่ยาวนานกว่าปกติเสียด้วยซ้ำ

จึงเรียนขอความกรุณาจากท่านประชาชน ได้โปรดให้ความร่วมมือกับทางราชการ เพื่อความผาสุกของตัวท่านเอง ของลูกเมีย ครอบครัว ของสังคม และของประเทศ ดังนั้นเมื่อเจ้าหน้าที่มาทำการฟ่น ดี.ดี.ที. โปรดได้ให้ความร่วมมือดังนี้

๑. ให้เจ้าของบ้านอยู่เฝ้าบ้าน ในวันเวลาที่เจ้าหน้าที่ฟ่น ดี.ดี.ที. เดินทางมาถึง
๒. เก็บสิ่งของออกมากองไว้กลางห้อง
๓. ปิดอาหารและน้ำดื่มอย่าให้ละออง ดี.ดี.ที. ถูกต้อง
๔. นำเด็ก คนแก่ และสัตว์เลี้ยงออกไปจากบ้านชั่วคราว
๕. นำพนักงานฟ่น ดี.ดี.ที. เข้าทำการฟ่นให้ทั่วบ้าน
๖. อย่าเห็นคุณอ้างคราบ ดี.ดี.ที. ออก

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๘
หน่วยมาลาเรียที่ ๕ สุราษฎร์ธานี

รายการมาลาเรียเพื่อประชาชน

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแมสอค จังหวัดตาก

ออกอากาศครั้งที่ ๒๕/๓/๒๕๒๔ ประจำวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๒๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. - ๑๗.๓๐ น.

.....

สวัสดีค่ะท่านผู้ฟัง รายการมาลาเรียเพื่อประชาชนใกล้กลับมาพบกับท่านผู้ฟังอีกเช่นเคยคะ รายการนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ท่านผู้ฟังเกี่ยวกับเรื่องไข้มมาลาเรีย จัดทำรายการโดยหน่วยมาลาเรียที่ ๑ ตาก ดำเนินรายการโดยสวนมาลาเรียที่ ๔ แมสอค

วันนี้ฉันจะพูดถึงเรื่องวิธีการกำจัดลูกน้ำยุงก้นปล่อง โดยวิธีซึ่งเป็นวิธีการทางธรรมชาติ ปัจจุบันนี้ทางกองมาลาเรียโคคินควา และศึกษาวิธีการกำจัดลูกน้ำเพื่อจะลดความหนาแน่นของยุงนำเชื้อไข้มมาลาเรียมีหลายวิธีเรียกว่า มาตรการทางชีววิทยา ซึ่งจะใช้สิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ ช่วยควบคุมหนองน้ำหรือลูกน้ำมีทั้งพืชและสัตว์ สัตว์ที่ช่วยควบคุมได้แก่ ปลาที่ชอบกินลูกน้ำ เช่น ปลาหางนกยูง, ปลาหัวตะกั่ว, ปลาชิว ส่วนพืชที่ช่วยควบคุมลูกน้ำบางชนิดมีตัวยาในการฆ่าหรือทำลายหนองลูกน้ำ เช่น หนอนตายอยาก มีพืชบางชนิดก็กินหนองน้ำได้ก็มี คือ คนสาหร่ายขาวเหนียว ต่อไปฉันจะนำท่านผู้ฟังมารู้จักกับคนสาหร่ายขาวเหนียว สาหร่ายขาวเหนียวเป็นพืชไม่ชนิดหนึ่งมีอยู่หลายตระกูลพบในยุโรป, อเมริกาเหนือ, ออฟริกาเขตร้อน และไทย สำหรับขาวเหนียวเป็นพืชไม่ที่มีอายุหลายปี ลำต้นยาวประมาณ ๕๐ - ๒๐๐ ซม. ลำต้นเป็นปล้องห่างกันประมาณ ๑ ซม. ใบออกตรงกันเป็นคู่ ๆ หรือเป็นกระจุก ๔ ใบ ใบจะแตกแขนงเป็นเส้นเล็ก ๆ แบบขนนก ที่ใบจะมีถุงพองออกมาใช้สำหรับจับแมลงในน้ำ แต่ละใบจะมีถุงประมาณ ๑๒ ถุง สาหร่ายขาวเหนียวจึงนับได้ว่าเป็นพืชกินแมลงชนิดหนึ่ง

เพลง ๒ เพลง

ท่านผู้ฟังคะ สาหร่ายขาวเหนียวจะมีออกสีเหลืองขนาดประมาณ ๑.๕ มม. ออกเป็นดอกช่อ มีตั้งแต่ ๔ - ๑๕ ดอก ชูขึ้นมาเหนือน้ำประมาณ ๑๐ ซม. ก้านดอกยาวขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดและมีเมล็ดมาก ลำต้นที่ขาดออกไปสามารถเจริญเติบโต เป็นต้นใหม่ได้อีกด้วย รากมีน้อยออกเป็นเส้นเดี่ยว ๆ ยาวประมาณ ๔ - ๘ ซม. ท่านผู้ฟังคะลักษณะพิเศษของคนสาหร่ายขาวเหนียวคือ มีถุงเล็กขนาดประมาณ ๑.๕ มิลลิเมตร คีอยู่ตามใบเป็นจำนวนมาก ถุงนี้สามารถจับแมลงเล็ก ๆ ในน้ำ และสัตว์น้ำเล็ก ๆ อื่น ๆ เป็นอาหารได้ นอกจากนั้นทางกองมาลาเรียยังทดลองในห้องปฏิบัติการยังพบว่า ถุงที่ใบของคนสาหร่ายขาวเหนียว ยังจับลูกน้ำของยุงทุกระยะกินเป็นอาหารได้เช่นเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่ลูกน้ำมีขนาดใหญ่กว่าถึงสี่เท่า ในถุงจะมีของเหลวทำหน้าที่ย่อย ของเหลวนี้สร้างมาจากคอมเล็กภายในถุง การหาอาหารแบบนี้แสดงว่า สาหร่ายขาวเหนียวต้องการโปรตีนจากสัตว์ แต่ในขณะนี้ยังไม่ทราบว่าเป็นโปรตีนชนิดใด

สาหร่ายขาวเหนียวชอบอาศัยอยู่ในน้ำนิ่ง ซึ่งมีกินโคลนหรือมีแร่ธาตุ และมีแสงแดดส่องจ้าตลอดวัน ดังนั้นจึงพบได้ทั่วไปตามหนองน้ำและพบมากในนาข้าว

เพลง ๒ เพลง

ท่านผู้ฟังคะ มาตรการกำจัดไข้มาลาเรียปัจจุบันมีหลายอย่าง บางอย่างกำลังนำมาค้นคว้าศึกษา เพื่อให้เกิดแน่นอน ท่านผู้ฟังจะทราบได้จากคู่มือหนึ่งใ้คงเป็นกลอนไว้น่าฟัง ซึ่งถึฉันจะอ่านให้ท่านผู้ฟัง มีดังนี้คะ

เอาควินินไปยามากมกลัน
แล้วก็หมั่นกินน้ำครบสามหน
กินแล้วแก้ไขปประสาจน
ยามชั้กสนแก้ไ้สบายใจ

พอสงครามจบลงตรงครั้งสอง

คำราของปู่ - ยาพาเลี่ยนหาย

ถาฆ่ายุงมาเชื่อให้มันตาย

พนักี่ที่เข้าไว้หายแพร่พันธุ์

ยาบ่าบักกำจัดเชื้อเมื่อเป็นไข้

ไพโรมาควิน ดวินินกิน เชื้อไขหาย

คลอโรควิน แฟนซิคา มาเชื้อตาย

เชื้อไขหายร่างกายเป็นสขเอง

แคบ่ปัญหาเนาเชื่อเชื้อก้อยา

ชาวประชาคือคักที่มีมากหลาย

เจ้าหน้าที่ค้อการงานมีมากมาย

มาตรการคานสลดหายท้ออย่างไร

กิจกรรมค้ำหนาเตียงปลานอย

นำไปปล่อยห้วยหยาธารน้ำใส

ให้มันกินลูกน้ำคัมปภาไกล

อีกทั้งใช้สมุนไพรมาลูกยุง

ทำให้แนสคักคานมาตรการไหน

ถ่าสิ่งใ้ทำไม่มันมันจะยุง

ศึกษาเชื้อหรือว่าถึกษายุง

ถ่าใครมุ่งทางไหนวจัยมา

ถ่าวันนั้นเรารวมกันหมั่นกำจัด

มือสับยีสทั้งสองฝ่ายให้แนนหนา

มือหนึ่งเรามือที่สองของประชา

เชื้อไขปาก็จะสิ้นจากถิ่นไทย

เพลง ๒ เพลง

วันนี้ราชการมาลาเรียบเพื่อประชาชนก็คงจะหมดเวลาลงแล้ว ท่านจะรับฟังได้ไหมในวันอาทิตย์หน้า
เวลาเดียวกัน ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแมสอค จังหวัดตาก แห่งนี้ สำหรับวันนี้
สวัสดิ์คะ

วีระศักดิ์
นวลศรี
หน่วยมาลาเรียบที่ ๑

สงวนศักดิ์
นาคแก้ว
ตาก

ณ เรียบเรียง
ณ พิมพ์
จัดทำรายการ

